

אמר רבי אבון: אין מן הדא, לית שמע מינה כלום. "שמור את חודש האביב"
 – שמריהו שיבוא בחידושו. – והיי דא אמרה דא? – גדיש שלא לוקט תחתיו

אור לישירים

היה אסור להביא ירק מחוץ לארץ לארץ. התקינו (רבי ובית דינו) שיהא מותר להביא ירק מחוץ לארץ לארץ. ולפי זה ברור שבירושלמי פירשו, שהאיסור היה מחמת חשד, שלא יחשדוהו שהוא סוחר בפירות שביעית, שהרי מחוץ לארץ לא היו מביאים אלא משאות גדולים, ולפיכך לא התירו בתחילה אלא ספרי ארץ ישראל, מפני ששם היו פירות חוץ לארץ מצויים וניכר הוא שהם מחוץ לארץ, ואין כאן חשד. אבל מחמת חשש גושים של חוץ לארץ, אין הבדל בין ספרי ארץ ישראל ובין תוכה של ארץ ישראל ("תוספתא כפשוטה").

בשלב ראשון התירו להביא ירק מחוץ לארץ רק ליישובי הספר. וזה אולי מכיוון שאיסור הבאת ירק מחוץ לארץ בשביעית לא עמד במבחן המציאות, בהיותו גזירה שאין רוב הציבור יכול לעמוד בה, עקב יחסי המסחר ההדוקים של יושבי הספר עם שכניהם בחוץ לארץ. תקנה זו הקלה על היהודים תושבי הספר. בשלב הבא התירו להביא בשביעית ירק מחוץ לארץ לכל המקומות בארץ, וכמו כן תבואה וקטנית. לפי הירושלמי, ההתר להביא ירק מחוץ לארץ הוא משל רבי. הם נאסרו לראשונה מחשש ספיחים, שעוברי עבירה יאגרו ספיחים ויאמרו שזו סחורת יבוא מחוץ לארץ ("תלמוד ירושלמי מסכת שביעית" ב, עמוד 437).

חוזרים לדון בעניין הפקר בית דין. לעיל אמר רבי יונתן בנו של רבי יצחק בר אחא, שיש ללמוד את ההלכה, שהפקר בית דין פטור מן המעשרות והזוכה במה שהפקירו בית דין פטור מן המעשרות, מהברייתא ששנו בה, שאם עיברו את השנה בשביעית - הרי זו מעוברת.

דוחים את המקור הזה: **אמר רבי אבון** (מגדולי אמוראי ארץ ישראל בדור החמישי): **אין מן הדא** – אם מזאת (אם ממקור זה אתה רוצה ללמוד את ההלכה שהזוכה במה שהפקירו בית דין פטור מן המעשרות), **לית** (=לית את) **שמע מינה כלום** – אין אתה שומע (לומד) ממנה כלום (אין אתה יכול ללמוד ממנה את ההלכה הזאת, כמבואר להלן). שכן נאמר (בעניין קורבן פסח): **"שמור את הדש האביב ועשית פסח לה' אלהיך"** (דברים טז, א) – הקפד על קורבן הפסח שיבוא בחודש האביב, שבו התבואה מתחילה להבשיל. ויש לדרוש את הכתוב: – **שמריהו שיבוא בחידושו** – אתה חייב להקפיד על האביב (תקופת ניסן) שיתחיל בעת התחדשותו של חודש ניסן (הזמן שבו הירח מתחדש ומתמלא, והוא חציו הראשון של החודש). ואם אתה רואה לפי חישוב הזמנים

בתוספתא סנהדרין ב, ט שנו: אין מעברים את השנה לא שביעית ולא מוצאי שביעית.

ובבבלי סנהדרין יב, א אמרו: תנו רבנן: אין מעברים את השנה לא בשביעית (משום שעל ידי כך מאריכים את זמן איסור עבודת הקרקע ומכבידים על הבריות) ולא במוצאי שביעית (כדי שלא ידחקו במזונותיהם עד שיהיו מותרים לאכול מן התבואה החדשה). של בית רבן גמליאל היו מעברים במוצאי שביעית. ובפולוגתא דהני תנאי, דתניא: אין מביאים ירק מחוצה לארץ, ורבותינו (רבי יהודה הנשיא ובית דינו) התירו (להביא ירקות מחוץ לארץ, ואותם חכמים התירו לעבר במוצאי שביעית, ולא חששו לדוחק העם במוצאי שביעית, משום שאפשר להביא ירקות מהארצות הסמוכות). - מאי בינייהו? (מהו יסוד המחלוקת?) - אמר רבי ירמיה: חוששים לגושיהם (לגושי העפר הדבוקים בירקות) איכא בינייהו (שעפר מחוץ לארץ מטמא, והמחלוקת היא האם מותר לכתחילה להביא עפר טמא לתוך ארץ ישראל).

בתוספתא ובבבלי לא אמרו, שאם עיברו את השנה בשביעית או במוצאי שביעית - הרי זו מעוברת. לפי הבבלי, עיבור השנה במוצאי שביעית תלוי בהתרת הבאת ירק מחוץ לארץ. ואילו לפי הירושלמי, עיבור השנה בשביעית תלוי בהתרת הבאת ירק מחוץ לארץ. הבבלי לשיטתו, שהתרת הבאת ירק מחוץ לארץ היא בכל השנים, והירושלמי לשיטתו, שהתרת הבאת ירק מחוץ לארץ היא בשביעית (ראה "תוספתא כפשוטה" להלן).

התיר רבי להביא ירק מחוצה לארץ

בתוספתא שביעית ד, טז שנו: בראשונה היו אומרים: ...אין מביאים ירקות מחוצה לארץ לארץ. רבותינו (רבי ובית דינו) התירו שיהו מביאים ירקות מחוצה לארץ לארץ. כשם שמביאים ירקות מחוצה לארץ, כך מביאים קטנית ותבואה מחוצה לארץ לארץ (התירו להביא אף קטנית ותבואה מחוץ לארץ, אף על פי שאפשר להכין אותם מערב שביעית לשביעית, שאין הם כירקות לחים שהם מתקלקלים ואי אפשר לשמור אותם מערב שביעית).

בבבלי (נדרים נג, וסנהדרין יב, א) ביארו, שאין מביאים ירקות מחוצה לארץ לארץ, משום שחששו שמה יביא את הירקות בגושיהם ויטמאו במגע ובמשא. ולפי זה משמע שאפילו בשאר שני שבוע כן.

אבל בירושלמי (שביעית ו, ד) אמרו: בראשונה היה הירק אסור בספרי ארץ ישראל. התקינו שיהא הירק מותר בספרי ארץ ישראל (תקנה זו באה להקל על היהודים תושבי הספר). אף על פי כן,